

Internationella
programkontoret

15

Rapportserie

Utveckling och samarbete

Projektexempel från
yrkesutbildning 2004

Vägen till världens kunskap

Internationella programkontoret för utbildningsområdet (IPK) är en statlig myndighet, under Utbildningsdepartementet, med uppdrag att främja internationaliseringen inom utbildningsområdet. Vi stödjer skolor, universitet, företag, organisationer och enskilda individer. Det kan gälla allt från internationella samarbetsprojekt inom utbildning och kompetensutveckling till praktik och studier utomlands. Utbyten för ungdomar och lärare är en viktig del av verksamheten.

Med denna rapport vill vi lyfta fram några projekt inom yrkesutbildningsområdet, vilket är ett av IPK:s verksamhetsområden jämsides med skolan, vuxenutbildningen och högskolan.

Rapporten innehåller ett stimulerande axplock av de verksamheter som nyligen genomförts eller fortfarande pågår inom yrkesutbildningen. Projektägarnas beskrivningar av sin verksamhet förmedlar en känsla av att ”det endast är den egna kreativiteten” som kan lägga hinder i vägen för vad som är möjligt att åstadkomma.

Det är både glädjande och entusiasmerande att ta del av det fina utvecklingsarbete som pågår genom de olika internationella utvecklingsprogram som vi har i uppdrag att förmedla, stödja och sprida kunskap om.

Min förhoppning är att läsaren skall uppleva detsamma.

För ytterligare information om vår verksamhet och vad vi kan erbjuda i form av internationella kontakter besök vår webbplats www.programkontoret.se. Där finns även fylligare beskrivningar av de möjligheter som de olika programmen erbjuder, ansökningshandlingar, ytterligare projektbeskrivningar, reseberättelser m.m.

Förutom denna exempelsamling från yrkesutbildningsområdet finns ytterligare tre rapporter utgivna med exempel från verksamheter inom områdena skola, vuxenutbildning och högskola.

Boo Sjögren

Generaldirektör

Internationella programkontoret 2004

Tryck: Elanders Gotab AB

Distribution: Internationella programkontoret

Innehållsförteckning

Gemensam europeisk utbildning på nätet	6
Kunskapsutbyte mellan fordonstillverkare	8
Glasarbetare får utbildning på nätet	10
Internationell praktik för unga yrkesutbildade	12
Ny distansutbildning för sprängmedelsindustrin	14
Lång erfarenhet av praktikutbyten	16
Säkrare lastning för yrkesförare	18
Svensk-norskt samarbete mellan restaurangskolor	20
Ökat självförtroende med hjälp av praktik	22
Projekt för ökad kreativitet i företag	24
Jämförelse av yrkesutbildning i Europa	26

Exportutbildning på nätet

Trade Management (TRAM)

Organisation: Sveriges Exportråd

Typ av aktivitet: Leonardo da Vinci pilotprojekt

Titel: Trade Management (TRAM) – An International Vocational Training in Trade

Tema: Skapa en gemensam Europeisk internetbaserad yrkesutbildning för exportmedarbetare i små och medelstora företag och ett virtuellt yrkesnätverk för affärer och karriär.

Budget: 652 969 euro

Partners: Swedish Trade Council, Sverige, Hungarian Foundation for Enterprise Promotion, Ungern, Exporters' Association of Northern Greece, Grekland, Norwegian Trade Council (Innovation Norway), Norge och Trade Council of Iceland.

Projekttid: 1/12 2000 – 28/2 2004

TRAM-PROJEKTET HAR skapat en ny yrkesutbildning för exportörer – exportassistenter, exportsäljare och exportchefer) i små och medelstora företag i Europa som kallas International Trade Management (ITM). En standardiserad yrkesutbildning som bygger på en Internetbaserad utbildningsplattform som gör det möjligt för exportmedarbetare att ha tillgång till och kunna delta i en kvalificerad utbildning och samtidigt vara med om att skapa ett virtuellt yrkesnätverk för utbildning, karriär och internationella affärer.

ITM-konceptet (yrkesutbildningen) kombinerar praktiskt exportarbete, internationella seminarier och exportcoaching från exportrådet. Delar av utbildningen (de internationella semina-

rierna) genomförs som samarbetsprojekt med andra exportorganisationer för att skapa ett internationellt nätverk under utbildningen som på detta sätt blir transnationell.

Resultat:

- En standardiserad yrkesutbildning i export för exportassistenter, exportsäljare och exportchefer som kan genomföras av respektive Exportorganisation
- En virtuell utbildningsplattform som gör det möjligt att administrera transnationella yrkesutbildningar (samarbetsprojekt mellan Exportorganisationer)
- Ett Europeiskt virtuellt yrkesnätverk för exportörer
- Ett återkommande forum för erfarenhetsutbyte, nya idéer och nätverksskapande

- En europeisk yrkesorganisation för diplomerade exportmedarbetare kommer att skapas
- Ett europeiskt diplom kommer att skapas
- Konceptet (de internationella seminarierna, den virtuella plattformen och nätverket) har testats av småföretag och exportorganisationer från 15 europeiska länder i samband med ett forum och en veckas utbildning i Stockholm i november 2003 med mycket positivt resultat, vilket gör att konceptet håller för att implementeras i andra länder
- TRAM-projektet har av Europeiska kommissionen valts ut som ett av 30 bästa bland mer än 165 ansökningar att delta i Leonardo da Vinci utställningen i Maastricht i december 2004.

Leonardo da Vinci – pilotprojekt

Pilotprojekt ska förnya och öka kvaliteten inom yrkesutbildningen. Det omfattar både den grundläggande yrkesutbildningen samt den livslånga kompetensutvecklingen inom arbetslivet. Som yrkesutbildningsaktör kan

du inom ett Pilotprojekt t ex ta fram nytt undervisningsmaterial och/eller nyskapande pedagogiska metoder.

Kunskapsutbyte mellan fordonstillverkare

The European Learning Automotive Network

Organisation: Volvo Powertrain, Skövde.

Program: Leonardo da Vinci

Titel: The European Learning Automotive Network ELAN 2001–2004

Tema: Ett nätverksprojekt för att uppehålla och intensifiera utbyte av information mellan europeiska fordonstillverkare i frågor om personalutveckling och lärande.

Budget: 318 310 euro

Partners: ACES Université de Lyon (F), DaimlerChrysler, Wende Consulting, IG Metall, Ford Werke och Volkswagen Coaching (D), Nijmegen University School of Management (NL), Henley Management College och Thames Water (UK), TRW Lucas Autobrzdzy (CZ), Skövde Högskola och Volvo Powertrain (S).

Projektid: 15/12 2001- 14/12 2004

VOLVO POWERTRAIN HAR etablerat ett transnationellt nätverk inom Leonardo da Vinci-programmet där Volvo träffar företrädare från industrin och branschen för att diskutera och utveckla ett antal teman.

Projektets mål är att bygga en lärande gemenskap inom den europeiska fordonsindustrin. Samarbetet har bland annat inneburit återkommande träffar i olika partnerkonstellationer.

De fyra prioriterade områdena är *knowledge management*, *e-learning*, *coaching* och *samarbete mellan industri och universitet/högskolor*. Spridning av resultaten sker bland annat genom möten, seminarier och konferenser inom olika regioner. En stor europeisk konferens – ”Development in Learning and Knowledge Sharing: New

Ideas and Approaches for Meeting the Strategic Challenges faced by European Industry” – avslutade projektet den 1 december i Gent, Belgien. Där presenterade partnerskapet sina slutsatser. Flera framträdande intressenter från industrin, universitet/högskolor och den Europeiska Unionen var närvarande och flera samarbetsvägar lades för framtiden, framförallt inom e-learning området.

Resultat:

- Kunskapsutbyte mellan de deltagande parterna samt mellan inbjudna gäster till workshops, seminarier och konferenser.

- Att använda det parterna lärt sig i respektive organisation.
 - Att på en högre strategisk nivå förstå vad arbetet i projektet bidrar med till företag inom EU.
 - Tillfällen att träffa och diskutera de olika temana med andra intressenter och ledande specialister inom Human Resources.
 - Ökad förståelse för de skillnader i arbetssätt som förekommer mellan olika kulturer och organisationer.
-
- Genom spridning av resultaten från projektet kunna påverka hur andra företag väljer att arbeta med dessa frågor.

Leonardo da Vinci – transnationella nätverk

I ett transnationellt nätverk kan din organisation/ditt företag vara med och sprida nytt material och resultat inom ett visst område. Nätverket möjliggör att flera länders kunskap kan samlas och att en gemensam kunskaps-

grund kan skapas. Offentliga och privata organisationer går samman och bildar ett nätverk. Nätverket ska innefatta aktörer från minst tre olika europeiska länder.

Glasarbetare får utbildning på nätet

Virtual Glass Academy (VGA)

Organisation: Glasforskningsinstitutet (Glafo) i Växjö är projektkoordinator

Typ av aktivitet: Pilotprojekt inom Leonardo da Vinci

Tema: Prova pedagogisk modell för nätbaserat lärande "e-learning" med multimediestöd.

Budget: Ca 600 000, varav maximalt ca 420 000 i EU-stöd

Partners: Allmänna IndustriGruppen (Sverige), Dudley College International Glass Centre (Storbritannien), Glafo (Sverige), Industrifacket (Sverige), Institute of Chemical Technology (Tjeckien), International Commission on Glass, ICG (Belgien), Kosta glasbruk (Sverige), National Glass Institute (Rumänien), Sklárný Bohemia (glasbruk, Tjeckien), Stiteh (glasbruk, Rumänien), Pedagogiska samt Matematiska o systemtekniska institutionerna vid Växjö universitet (Sverige)

Projekttid: 15/11 2001– 14/11 2004

AVSIKTEN MED PROJEKTET är att utveckla "ett redskap" för att höja utbildningsnivån inom europeisk glasin­dustri för att stärka utvecklingspoten­tialen och konkurrenskraften. Målet är att utveckla och prova en pedagogisk modell för korta, problemorienterade, interaktiva, nätbaserade kurser med multimediestöd. Målgruppen är inom glasindustrin: arbetare i livslångt läran­de och gymnasister i yrkesutbildning.

E-learning

Modellen som utvecklas i projektet kommer att kunna användas av alla som vill utbilda med hjälp av så kallat elektroniskt lärande, "e-learning". I pi­lotprojektet provar vi att utveckla mo­dellen i en kurs om glasfel som fram­ställs för yrkesverksamma glasarbetare samt glasarbetare under utbildning, där praktik och teori knyts samman.

Spridningen av undervisningsmodellen kommer att höja tillgängligheten och kvali­iteten på nätbaserad distansutbildningen inom Europas glasutbildningsorganisationer och glasin­dustri. Modellen fokuserar på pedagogiken och använder teknik som stöd för de pedagogiska målen.

Positiv respons från deltagare

Pilotutbildningarna har genomförts i Sverige, Rumänien samt Storbritannien och inom kort även i Tjeckien. Överlag har vi fått en mycket positiv respons från kursdel-

tagarna. Utvärdering av pilotkurser pågår och skall vara klar till projektets avslutningsmöte i slutet av oktober 2004. Diskussioner pågår om former för ev fortsatt samverkan mellan nu deltagande partners och andra intresserade organisationer.

Resultat:

- Kursdeltagarna är i huvudsak mycket nöjda med hur den pedagogiska modellen har gjorts till en lättanvänd 3D-miljö som användargränssnitt.
- De erfarna glasarbetarna anser att kursen ger en bra introduktion till glasframställning och tänkbara felkällor, men att kunskapsnivån är för låg för att ge dem någon väsentlig ny kunskap.
- Den utvecklade modellen borde kunna användas inom andra branscher där behov av lättanvända kursmoduler som utgår från användning av bilder, filmer, animationer, ljud etc i stället för text finns.
- Projektpartners har genomfört en stor mängd informationsspridning (100++) via möten, konferenser, dagstidningar, branschtidningar, radio, tv osv.

EU-projektet har tillfört oss:

- Ett ökat kontaktnät, främst till projektpartners men även till våra partners egna kontakter.
- Möjligheter att starta nya samarbeten med både nuvarande partners och med andra organisationer som har funnit vårt projekt relevant för sin verksamhet.
- Genom vår omfattande informationsspridning så har deltagande partners fått en god marknadsföring, inte minst i sammanhang där de normalt inte omnämns så ofta.
- Samtliga deltagande har fått en höjd kompetens inom ett eller flera av områdena glas, pedagogik samt IKT (informations- och kommunikationsteknologi).

Leonardo da Vinci – pilotprojekt

Pilotprojekt ska förnya och öka kvaliteten inom yrkesutbildningen. Det omfattar både den grundläggande yrkesutbildningen samt den livslånga kompetensutvecklingen inom arbetslivet. Som yrkesutbildningsaktör kan

du inom ett Pilotprojekt t ex ta fram nytt undervisningsmaterial och/eller nyskapande pedagogiska metoder.

Internationell praktik för unga yrkesutbildade

Communicare

Program: Leonardo da Vinci

Typ av aktivitet: Transnationell rörlighet

Institution: Arbetsförmedlingen Expo

Ort & Län: Värmland

Kontaktperson: Andreas Slätt

Partners: Spanien, Italien, Frankrike

Tema: Internationell praktik för arbetslösa yrkesutbildade ungdomar

Budget: 34 850 euro

SYFTET MED COMMUNICARE har varit att arbetslösa yrkesutbildade ungdomar fått möjlighet till internationell praktik för att våga ta för sig och se möjligheterna med internationell yrkespraktik

Verksamhet: lokalkontor i Värmland som jobbar med attitydförändring och entreprenörskap.

Resultat

De viktigaste resultaten för inblandade organisationer är att vi har skapat ett starkt fundament för ungdomar i Värmland att våga ta för sig och se möjligheterna med internationell yrkespraktik.

Dessa ungdomar har vågat något som varit märkbart svårt för värmländska ungdomar: att lämna barndomshemmet, att våga utmana sig själv och sin familjs traditioner, att aktivt arbeta mot jantelagen, att våga tro på sig själv och sitt eget handlande, att ta del av andra länders kulturer och samtidigt ständigt lära sig något nytt.

Communicare, tillsammans med befintlig struktur i länet gällande internationell praktik, kommer att samverka till en löpande utbildning ”UTLAND”, vilket vi anser vara en nödvändighet för utveckling av det internationella samspelet. Genom Leonardo da Vinci – transnationell rörlighet – har Värmland visat upp sig på kartan och flera nya nätverk och kontakter har skapats. Communicare har idag personliga kontakter stort sett i varje europeiskt land, vilket genererar än mer möjligheter för ungdomar i Värmland att nå sina drömmar; att se andra länders kulturer och skapa sin egen tillvaro.

De första tio (av 18) deltagarna var en kort tid efter hemkomst i arbete eller utbildning. En deltagare blev erbjuden fast anställning. Dessutom har ytterligare Interpraktik-

platser kunnat ordnas genom deltagare. Det har också skapat synergieffekter mellan Communicare, Arbetsförmedlingen expo, kommuner och Karlstad universitet.

Leonardo da Vinci – transnationell rörlighet

Transnationell rörlighet är ett praktik och utbytesprogram för elever, studenter, unga arbetstagare och utbildare som genomgår en yrkesutbildning och kompetensutveckling. Syftet är att uppmuntra individer till inhäm-

tande av kunskaper genom praktik och teori, utveckla de europeiska kontakterna, stärka kopplingen mellan arbetsliv och yrkesutbildning, utveckla språkkunskaperna och utbyta erfarenheter.

Ny distansutbildning för sprängmedelsindustrin

Certifying Expertise in European Explosives Sector – EUExcert

Program: Leonardo da Vinci

Organisation: Kompetenscentrum för energetiska material KCEM i Karlskoga

Typ av aktivitet: Pilotprojekt

Tema: EU-Excert siktar på att etablera en stabil plattform och ett ramverk för yrkesutbildning av personal som arbetar inom den europeiska explosivvarusektorn.

Budget: 377 202 euro

Partners: Kompetenscentrum för energetiska material (KCEM), Yrkesnämnden för industrin (YFIND), Lärcentrum Masugnen Lindesberg, Nordiska industriarbetarfederationen (NIF), Forskningscentrum APEL Lindesberg, Kemikaliefacket (KEMIA)Finland, Nammo A/S Norge, Nitrex Italien och Cranfield University (RMCS)UK.

Projekttid: 15/10 2003- 14/10 2006

YRKESUTBILDNING FÖR personal som yrkesmässigt hanterar explosiva varor.

Europeisk explosivvaruindustri har under de senaste 15 åren genomgått kraftiga förändringar. Genom den höga medelålder som råder i sektorn finns påtalig risk för att erfarenhetsbaserad kompetens kommer att eroderas i samband med kommande stora pensionsavgångar och därigenom ökar risken för olyckor.

Projektets mål är att genom nyutvecklat kursmaterial och arbetsplatsförlagd distansutbildning vitalisera sektorns utbildningsutbud. Genom utformandet av utbildningen som arbetsplatsbaserad distansutbildning integreras lärprocessen i arbetslivet. Genom att kurserna är modulärt uppbyggda och

anpassade för distansutbildning via IT-teknik sker lärandet på arbetsplatsen.

Nationella referensgrupper

Stor vikt kommer att läggas på utveckling av validerings och certifieringssystem för unika yrkeskunskaper. Genom tillskapandet av nationella referensgrupper (i Storbritannien finns redan "Sector Skills Council") skapas förutsättningar för att de sociala parterna framdeles skall kunna driva kompetensfrågorna. Ytterligare mål för EUExcert är att verka för transnationell rörlighet bland yrkeskunniga även inom explosivområdet.

Resultat:

- Företagen och myndigheter har blivit medvetna om kommande generationsskiftesproblematik.
- EUExcert har initierat en internationell debatt och troligen även ett internationellt samarbete.
- Stimulerat ett sektorspecifikt arbetssätt för bevarande och vidareutveckling av unik säkerhetsrelaterad kompetens
- God språkförmåga och adekvat terminologi blir en naturlig förutsättning för kommunikation med elever från andra länder, vilket också ökat motivationen för språkinläring.
- Behovet av ett formaliserat system för kompetensöverföring accentueras allteftersom projektarbetet fortskrider

Leonardo da Vinci – pilotprojekt

Pilotprojekt ska förnya och öka kvaliteten inom yrkesutbildningen. Det omfattar både den grundläggande yrkesutbildningen samt den livslånga kompetensutvecklingen inom arbetslivet. Som yrkesutbildningsaktör kan

du inom ett Pilotprojekt t ex ta fram nytt undervisningsmaterial och/eller nyskapande pedagogiska metoder.

Lång erfarenhet av praktikutbyten

Holmen Paper Hallsta

Program: IAESTE

Typ av aktivitet: Praktik i utlandet för högskolestuderande. Under 2004 har företaget tagit emot fem praktikanter från Tadzjikistan, Norge, Kroatien, Kina och Irland.

HOLMEN PAPER HALLSTA i Hallstavik har tagit emot IAESTE-praktikanter sedan IAESTE bildades 1948. Många utländska praktikanter har fått möjlighet att fortsätta sina studier genom att under sommarlovet jobba på pappersbruket i Hallstavik.

Nedan följer ett kort utdrag från kapitlet om praktikanter i boken ”En fackförening, Ett samhälle, En fabrik”. Boken är en dokumentation av 75 års verksamhet för Pappers avd. 68:

Omkring 1950 började Holmens Bruk att köra åretrunddrift, det vill säga utan semesterstopp. Detta medförde att det fordrades extra arbetskraft. Detta löstes med hjälp av praktikanter – studerande ungdomar som arbetade på sommarlovet för att få praktisk erfarenhet och för att tjäna pengar till fortsatta studier”.

Medan andra industrier använde sig av svenska praktikanter hade Holmens Bruk nästan enbart utländska. Sommaren 1962 hade fabriken ca 200 praktikanter från 20 nationer. Verksamheten var ett led i studentutbyten förmedlade av en internationell organisation. Säkertligen fick de ordinarie arbetarna ta på sig en extra arbetsbörda på grund av ovana medarbetare och genom de svårigheter som språkförbistringen medförde, men i stort sett var stämningen god mellan praktikanterna och de ordinarie arbetarna...

Helmut Korp, praktikant från Holland berättar:

”I början av 50-talet arbetade jag två perioder på Hallsta pappersbruk, vardera två månader under sommaren 1951 och 1952. Första gången kom jag den 14/6, efter tre dagars resa genom ett krigshärjat Europa, äntligen fram till Hallstavik. Från stationen med taxi till en badplats norr om samhället. Där låg två utrangerade Vaxholmsbåtar som logement för Holmens praktikanter ... På båtarna fanns redan några praktikanter från Finland och Norge, senare blev vi en härlig blandning av studenter från ett tio-

tal länder. Det var en fantastisk upplevelse att jobba ihop med alla dessa praktikanter från alla möjliga länder: Finland, Norge, Holland, Tyskland, Frankrike och även Israel. Vi diskuterade långt in i de ljusa sommarnätterna, Europas ungdom fem år efter krigets slut”

Helmut Korp återkom till Sverige och blev här för gott. Han arbetade i den svenska margarinindustrin i 30 år.

Holmen Paper Hallsta får pris

IAESTE kommer att under 2004 dela ut ”IAESTE Award” till Holmen Paper Hallsta. IAESTE Award är ett pris som delas ut till de företag som har utmärkt sig inom IAESTE. I Holmens fall kan vi nog säga att företaget verkligen har stöttat internationellt praktikutbyte genom att ta emot flera tusen praktikanter sedan 1948. En del av praktikanterna bor numera permanent i Sverige och arbetar i Hallstavik och på andra orter i Sverige. Under 2004 tar företaget emot fem praktikanter från följande länder:

Tadzjikistan, Norge, Kroatien, Kina och Irland. Praktikanterna jobbar i skift och lönen är omkring 16 000 kronor/månad. De har möjlighet att tjäna mer genom att ta extrasjukt. Företaget ordnar bostad som numera är på land.

Nöjda med praktikanterna

Företag som tar emot praktikanter fyller i en utvärderingsrapport. Rapporterna visar att man på företaget är nöjda med de praktikanter de tar emot via IAESTE-organisationen. Praktikanterna som arbetar är också mycket nöjda.

Många praktikanter vill gärna komma tillbaka och praktisera året därpå. Om företaget då vill ha samma praktikant igen får företaget ”betala” extra för den servicen, antingen genom att erbjuda ytterligare en plats till det ”öppna” IAESTE-utbytet eller betala en administrationsavgift. IAESTE strävar efter att så många studenter som möjligt ska få en värdefull praktik i utlandet.

IAESTE

IAESTE (The International Association for the Exchange of Students for Technical Experience) är en internationell organisation som förmedlar utlandspraktik (6 veckor – 18 månader) till högskolestuderande. IAESTE

samverkar idag med ca 90 länder. Målet är att studerande inom främst teknik och naturvetenskap men också ekonomi ska få en internationell kompetens.

Säkrare lastning för yrkesförare

Transport Safety Station (TSS)

Organisation: TYA, Transportfackens Yrkes- och Arbetsmiljönämnd

Typ av aktivitet: Pilotprojekt

Titel: TSS, Transport Safety Station

Tema: Att skapa ett praktiskt och mobilt utbildningsverktyg inom lastsäkringsområdet.

Budget: 195 045 euro (total)

Partners: Transporterhvervets Uddannelsesråd, Danmark, Bräcke gymnasiet, Sverige, Tallinna Technical College of Engineering, Estland, TÜV Akademie Rheinland GMBH, Tyskland, Vakopleiding Transport en Logistiek, Holland

Projekttid: 15/11 2001 – 30/4 2004

EN RELEVANT KUNSKAPSNIVÅ i lastsäkring bland yrkesförare är en av förutsättningarna för god trafiksäkerhet. Kunskapsnivån är dock på många håll mycket begränsad. Vidare finns det i de flesta länder inte möjlighet till kompetensutveckling i lastsäkring för yrkesförare.

Målet med lastsäkringsstationen TSS var att skapa ett mobilt utbildningsverktyg där man under kontrollerade former kunde erbjuda utbildning i lastsäkring.

Resultat:

TSS-projektet resulterade i ett antal olika produkter;

- En 12 fots container med särskilda lastsäkringslösningar och en öppen långsida för att skapa så stor visibilitet som möjligt.
- En tippram som gör det möjligt att tilta containern i 70 grader bakåt och 40 grader åt sidan. Detta för att simulera de krafter som påverkar gods som är lastade på ett fordon som krockar i 50 km/h. Tippramen är eldriven och endast 58 cm hög.
- Lastsäkringsstationens totalvikt (tippram och container) är drygt fem ton.
- Stationen är utrustad med containerlås vilket kraftigt underlättar transporter.
- Olika typer av godssatser avsedda att användas vid utbildning på TSS.
- En bordsmodell av TSS – ett läromedel avsett att användas i klassrumsmiljö. Detta möjliggör en första teoretisk genomgång innan man praktiskt använder stationen.

- En manual för handhavandet av lastsäkringsstationen.
- Ett läromedel i lastsäkring på estniska – något som tidigare inte funnits tillgängligt i Estland;
- Projektet har stimulerat flera av deltagarna i partnerskapet till utbildningsinsatser inom lastsäkringsområdet alternativt inneburit ett förändrat synsätt i förhållande till hur utbildningen har genomförts

Övrigt

Transportfackens yrkes- och arbetsmiljönämnd (TYA) drev mellan 1995 och 1998 ett Leonardo da Vinci finansierat projekt inom lastsäkring – Secure Load. Det projektet innebar utvecklandet av olika typer av teoretiska utbildningsverktyg inom lastsäkringsområdet. TSS-projektet har haft en mer praktisk inriktning vilket innebär att det numera finns tillgång till i det närmaste komplett undervisningspaket – teoretiskt och praktiskt – inom ett område som är av största vikt för trafiksäkerheten på våra vägar.

TYA har alltsedan Secure Load projektet varit aktiva med frågor kopplade till lastsäkring. TSS-projektet har inneburit att TYA ytterligare förstärkt sin profil inom lastsäkringsområdet. Detta har skett inte minst via TYA:s medlemskap i EuroTra (www.eurotra.org); ett nätverk som samlar utbildningsorganisationer inom transportbranschen från ett knappt tjugotal olika länder.

Leonardo da Vinci – pilotprojekt

Pilotprojekt ska förnya och öka kvaliteten inom yrkesutbildningen. Det omfattar både den grundläggande yrkesutbildningen samt den livslånga kompetensutvecklingen inom arbetslivet. Som yrkesutbildningsaktör kan

du inom ett Pilotprojekt t ex ta fram nytt undervisningsmaterial och/eller nyskapande pedagogiska metoder.

Svensk-norskt samarbete mellan restaurangskolor

Utbyte inom Hotell och restaurang

Program: Nordplus junior

Typ av aktivitet: Projektsamarbete/klassutbyte

Tema: Hotell och restaurang i Norden

Institution: Åva gymnasium

Ort och län: Täby, Stockholms län

Partnerland: Norge

Budget: 67 550 DKK

TJUGOFEM ELEVER OCH två lärare från Åva gymnasium åkte i april 2004 för att besöka Sandefjords videregående skola i Norge. Syftet med detta samarbete var bland annat att skapa och stärka medvetandet inom nordisk identitet, att införa en nordisk dimension i undervisningen, att etablera personliga vänskapsband innanför norden, att få kunskap om nordiskt vardagsliv, att utveckla nordisk språklig kommunikation på varandras modersmål, jämföra ämnesinnehåll och undervisningsmetoder, få inspiration och förnyelse och integrera elever med specialpedagogiska problem.

Eleverna presenterade sig för varandra per mejl innan resan och utbytte också tankar och idéer. De använde de nordiska språken för att kommunicera med varandra.

Middagar med olika teman

I anslutning till samarbetet utarbetades en individuellt valbar kurs ”Restaurang och turism” värd 50 poäng. Kursen gav dem kunskap om framtagning av program vid besöket, stadsvandring, receptur för middag i gästlandet, kunskaper om Norges historia med mera. De lagade mat, serverade och dekorerade på temat ”havet” och ”våren” i båda länderna.

Vid besöket bodde eleverna delvis hos norska värdfamiljer och delvis i lägenheter på skolan. De deltog också i undervisningen. Detta gav dem kunskap om den norska gymnasiala utbildningen plus att de fick en inblick i norskt kultur- och vardagsliv. Eleverna skrev också loggbok.

Eleverna hade tillgång till en digitalkamera som en elev i taget fick ansvara för under hela besöket. Bilderna som togs fogades sedan samman till ett bildspel som visades för lärarkollegor, branschen och inbjudna gäster vid den typiska norska middag som norrmännen serverade på Täby Park hotell när Sandefjord gjorde sitt besök i maj 2004.

Så här sammanfattar Tor Salvesen, lärare vid Hotell och restaurangskolan, utbytet:

”Elevernas inställning till skolarbetet som helhet förbättrades och de kände sig mycket motiverade att fortsätta sin utbildning. När de norska eleverna besökte oss fick även våra elever i årskurs ett möjlighet att delta med deras avslutande projekt ”Vikingar”, där de lagade och bjöd på en vikingamåltid. Detta uppskattades av samtliga elever och lärare. Positivt var också att ungdomarna mognade och fick många nya erfarenheter vilket skapade en positiv atmosfär i relationen lärare/elev och elev/elev”

Nordplus junior

Nordplus junior vänder sig till elever och lärare i förskolan, grund- och gymnasieskolan i de nordiska länderna. Målet för Nordplus junior är att stärka den nordiska dimensionen genom skolsamarbete mellan de nordiska

länderna. Samarbetet ska öka kunskapen om andra nordiska kulturer, språk och livsvillkor. Programmet ska också främja den nordiska samhörigheten vad gäller nordiska värderingar, människo- och demokratisyn.

Ökat självförtroende med hjälp av praktik

Discover Europe 2001

Program: Leonardo da Vinci

Typ av aktivitet: Transnationell rörlighet

Institution: Gällivare kommun

Ort och Län: Norrbotten

Kontaktperson: Ann-Kristin Holmgren, Lena Lindberg

Partnerländer: Spanien och Frankrike

Tema: Erbjuder praktik i Europa för unga människor

Budget: 65 000 euro

GÄLLIVARE KOMMUN OCH

Arvidsjaur kommun har genom projektet erbjudit praktik för ungdomar i norrbotten och västerbottens kommuner. De har samarbetat med Spanien och Frankrike. De flesta ungdomarna har haft sin praktik inom servicebranschen. På veterinärstation, informationscenter, sportcenter, bar och café, ridstall, danscenter, cirkusskola och vetenskapshus för att nämna några exempel.

Syftet med utbytet är att stärka den enskilde individens självförtroende, öka kunskaper i främmande språk och kultur samt att erhålla kunskaper inom ett yrkesområde. Ett annat mål är att

närma sig näringslivets behov av internationella kontakter och öka rörligheten.

Verksamhet: kommunal verksamhet med samarbete med arbetsförmedling och näringsliv.

Resultat

Utbytet har lett till ny kunskap och nya erfarenheter. Deltagarna beskriver detta på olika sätt. Genomgående svar är dock att ”de har vuxit människa” och ”blivit mer självständiga och självsäkrare”.

Deltagarna har under projektet arbetat efter fem teman: miljö, företagsamhet, främlingsfientlighet, jämställdhet och FN:s barnkonvention.

Så här säger en deltagare:

”Det är faktiskt möjligt att bli erkänd och respekterad trots att man kommer till ett helt nytt land utan språkkunskaper. Bara man kämpar för att bli det, bjuder på sig själv och är öppen för andras åsikter.”

Det viktigaste resultatet såg vi i varje enskild individ, på det sätt var och en har vuxit och tänjt sina gränser. Det har visat att vi har nått vårt mål att stärka den enskilde individens självförtroende. Under slutkonferensen kunde vi vittna om hur den som tidigare varit tyst och tillbakadragen tog plats och utan problem redovisade sina upplevelser för en stor skara åhörare. Detta resultat väger tungt i deras framtida liv, såväl i kommande yrkesutövning som i privatlivet.

Leonardo da Vinci – transnationell rörlighet

Transnationell rörlighet är ett praktik och utbytesprogram för elever, studenter, unga arbetstagare och utbildare som genomgår en yrkesutbildning och kompetensutveckling. Syftet är att uppmuntra individer till inhäm-

tande av kunskaper genom praktik och teori, utveckla de europeiska kontakterna, stärka kopplingen mellan arbetsliv och yrkesutbildning, utveckla språkkunskaperna och utbyta erfarenheter.

Projekt för ökad kreativitet

E2, Entrepreneurial Education Within ICT

Organisation: Haganässkolan i Älmhult / Køge Handelsskole, Danmark

Typ av aktivitet: Leonardo da Vinci Pilotprojekt

Tema: Projektets övergripande mål är att skapa fler jobb och att öka kreativiteten inom företag och organisationer.

Budget: 549 027 euro

Partners: Haganässkolan, Älmhult; Berufliche Schule des Landkreises Güstrow (Tyskland); Bilsa Institut, Güstrow (Tyskland); Ikea of Sweden AB, Älmhult; Køge Handelsskole, Køge (Danmark); Køge kommun; LUMC-KI (Local Union of Municipalities and Communities of Kefalonia and Ithaka), Argostoli, Kefalonia (Grekland); St Helens College, St Helens (Storbritannien); Växjö Universitet; Wojewodki Urzad Pracy W Szczecinie (Vojevodship Labour Office), Szczecinie (Polen); Zachodniopomorski Centrum Edukacyjnej (ZCE), Szczecinie (Polen); Älmhults kommun

Projektid: 1/12 2002- 31/5 2005

PROJEKTETS MÅL ÄR att ta fram ett e-learningmaterial för entreprenörer/intraprenörer inom både offentlig och privat verksamhet. Entreprenörer är ett känt begrepp men intraprenörer är inte lika känt. När vi tänker oss entreprenörskap i betydelsen förnyande handlingar och tankar så är det överförbart i alla organisationer; i privata företag såväl som i den offentliga sektorn.

Projektet baserar sig på resultat och erfarenheter från gymnasieprogrammet TEES (The European Entrepreneur School). Även TEES var ursprungligen ett Leonardoprojekt som startade 1996 med partners från flera länder.

Målet är alltså att utveckla utbildningsprogram som ger inspiration och färdigheter i entreprenör/intraprenörskap. Genom att utveckla kunskapen om de färdigheter som är framträdande hos entreprenörer/intraprenörer

kan organisationer, företag och skolor öka sina färdigheter inom dessa områden.

Inom projektets ram utvecklas tre e-learningprogram: ett för medarbetare, ett för handledare (facilitators) och ett för medarbetarnas chefer.

Resultat:

På *individnivå* förväntas följande resultat, bland annat:

- Medarbetare och chefer kommer att få kunskap om och utveckla de färdigheter som är förknippade med entreprenör/intraprenörskap och kan påverka förändringar av organisatoriska beteenden.
- Medarbetare och chefer kommer att lära sig inläring genom IT.
- Medarbetare och chefer får kunskap om hur man uppnår en entreprenörs/intraprenörmiljö.
- Färdigheter som behövs i en föränderlig värld med en hög grad av osäkerhet och komplexitet kommer att utvecklas.

På *organisationsnivå*:

- En entreprenörs främjande miljö skapas inom organisationen.
- Erfarenheterna att använda e-learning för att utveckla färdigheter kommer att öka.
- Chefer kommer att få en ökad kunskap om ett entreprenörs främjande ledarskap.

På *sambällsnivå*:

- Fler arbetstillfällen genom att ett utbildningsmaterial utvecklas som kan bidra till att utveckla färdigheter som behövs i framtiden.

Genom projektet har man uppnått en bieffekt som man inte förutsåg från början. Anställda inom IKEA och kommunen har arbetat tillsammans, upptäckt kompetenser och egenskaper hos varandra som de trodde fanns och bildat små nätverk.

Leonardo da Vinci – pilotprojekt

Pilotprojekt ska förnya och öka kvaliteten inom yrkesutbildningen. Det omfattar både den grundläggande yrkesutbildningen samt den livslånga kompetensutvecklingen inom arbetslivet. Som yrkesutbildningsaktör kan

du inom ett Pilotprojekt ta fram nytt undervisningsmaterial och/eller nyskapande pedagogiska metoder.

Jämförelse av yrkesutbildning i Europa

Yrkesutbildningen i Europa

Program: Comenius 1.3

Typ av aktivitet: Skolutvecklingsprojekt

Titel: Yrkesutbildningen i Europa i ett jämförande och framtida perspektiv

Partnerländer: Storbritannien, Tyskland och Österrike

Institution: Wendesgymnasiet

Ort och län: Kristianstad, Skåne

Budget: 22 066 euro

MED MÅLET ATT jämföra yrkesutbildningarna i respektive länder och lära av varandra har Wendesgymnasiet i Kristianstad deltagit i ett Comenius skolutvecklingsprojekt tillsammans med skolor i Storbritannien, Tyskland och Österrike. De har jämfört undervisningsmetoder och basfärdigheter när det gäller kommunikation, matematik och IT. Även kvalitetssäkringen av undervisningen i respektive skola och land har jämförts och studerats.

I projektet deltog både Byggprogrammet gren Byggplåt, årskurs två och tre, och Barn- och fritidsprogrammet, årskurs två och tre.

Aktiviteter med kvalitetsjämförelser

Under de tre projektåren har ett stort antal aktiviteter ägt rum. Bland annat har man deltagit i flera internationella projektmöten och lärarutbyten och genomfört resor med elever. Under ett projektmöte i Tyskland diskuterades kvalitetssäkring och varje skola visade hur man kontrollerar kvaliteten på undervisningen. Skolsystem, kvalitetskriterier och hur man mäter kvaliteten jämfördes.

Huvudämnet vid ett projektmöte i Storbritannien var *e-learning* och hur det används på de olika skolorna. Den tekniska utrustningen på de olika skolorna jämfördes och basfärdigheter när det gäller kommunikation, matematik och IT diskuterades. Skolan i Storbritannien visade sitt särskilda ”lär-direkt-centrum” som är ett högst sofistikerat e-learning-centrum. Inom projektet har man nu också tagit fram en skriftlig redovisning av kvalitetskriterier och hur kvaliteten kontrolleras i de olika nationella systemen samt en översikt om e-learning och hur det tillämpas på de olika skolorna. Dessutom har en

elevenkät om hur eleverna använder modern informations- och kommunikationsteknik genomförts och utvärderats.

Samarbetet har hela tiden fungerat mycket bra. Engelska har varit det gemensamma arbetspråket i projektet, och eleverna har studerat vardagsengelska på lektionerna, men både lärare och elever har också försökt lära sig varandras språk. Eleverna har också varit engagerade i projektet på hemmaplan genom att arbeta med elevenkäten och de har redovisat sina erfarenheter på engelsklektionerna.

”Vi har inte stött på några stora hinder, och genom våra möten har vi lärt känna varandra och varandras kulturer på ett sätt som man aldrig kunde ha läst sig till”.

Gav personliga kontakter

Efter tre projektår börjar kontakterna mellan partnerskolorna verkligen ge resultat, och något som gav mervärde under projektet var att projektdeltagarna fick personliga vänner på partnerskolorna. Många elever har brevväxlat per mail, och de har också varit värdar vid besök från partnerländerna. Att ta emot en elev i sitt hem eller att själv bo som gäst hos en elev i ett annat land har varit ett viktigt inslag i projektet och det har främjat en ökad förståelse för varandras kulturer.

Efter att projektet har avslutats finns kontakterna kvar för framtiden. Barn- och fritidsprogrammet har skapat kontakter med partnerskolan Bracknell-Wokingham i Storbritannien, dit svenska elever ska resa på utlands-APU.

Byggplåtslagarna har diskuterat skillnader i yrkesutbildning och plåtslagaryrket mellan Österrike och Sverige, och det har nu väckts ett intresse hos eleverna att göra projektarbetet vid någon av de österrikiska skolorna eller den tyska skolan. Ett annat förslag som kommit fram i projektet är att skapa ett stipendium för duktiga plåtslagarelever som skall kunna få bo och arbeta som byggnadsplåtslagare i Tyskland eller Österrike i några veckor.

Comenius 1.3 – skolutvecklingsprojekt

Projektet går ut på att skolorna utbyter sina erfarenheter av undervisningsmetoder, organisation eller andra teman av gemensamt intresse. Ett par exempel kan vara förebyggandet av våld i skolan eller integrationen

av elever från olika sociala eller kulturella miljöer. Här har vi sökt från alla nivåer: förskolor, skolor, gymnasium och komvux. Ett nära samarbete med intresseorganisationer och andra externa organisationer prioriteras.

Internationella programkontoret är en myndighet under Utbildningsdepartementet. Myndigheten ansvarar för en mängd internationella program och aktiviteter inom utbildningsområdet.